

2021Z14608

Vragen van de leden **Van Raan** en **Teunissen** (beiden PvdD) aan de Staatssecretaris van Financiën en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking over *exportsteun uit Nederlands belastinggeld voor een omstreden project op de Filipijnen* (ingezonden 27 augustus 2021).

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat u de brief van Both Ends, de Vogelbescherming, IUCN NL en verschillende partnerorganisaties van Both Ends op de Filipijnen van 15 juli 2021 hebt ontvangen over de signalen die zij hebben opgevangen over een grote exportkredietverzekering (ekv) die zal worden verleend aan Boskalis voor de aanleg van een luchthaven in Manila Bay?

Vraag 2

Klopt het dat u van plan bent om een ekv te verstrekken aan Boskalis voor de aanleg van een luchthaven in Manila Bay? Zo ja, om welk geldbedrag zou het gaan? Zo nee, kunt u dan bevestigen dat dit geheel niet aan de orde is?

Vraag 3

Klopt het dat er al een dekkingstoezegging is gegeven aan Boskalis, dan wel een andere Nederlandse exporteur, in relatie tot het NMIA (New Manila International Airport) project in de Filippijnen?¹ Zo ja, op basis van welke sociale en milieu afwegingen is deze dekkingstoezegging gegeven? Hoe verenigt zich dit met de lopende due diligence? Betekent dit dan ook dat er nu automatisch een verplichting tot het verstrekken van een verzekeringspolis bestaat? Welke mogelijkheden heeft u en Atradius DSB (ADSB) nog om invloed uit te oefenen op het project en de nu lopende due diligence?

Vraag 4

Heeft ADSB een risicoanalyse gemaakt? Zo ja, wat kwam hier uit en hoe beoordeelt u deze risicoanalyse? Zo nee, waarom is er geen risicoanalyse gemaakt en bent u bereid ADSB hier alsnog toe te bewegen?

¹ Zie pagina 12 van de Monitor exportkredietverzekeringen 2020; bijlage van Kamerstuk 26 485, nr. 372.

Vraag 5

Bent u bekend met het bericht dat er al mensen onder druk zijn verhuisd en dat er een groot deel van de mangroven in het projectgebied inmiddels is weggehaald?² Kunt u bevestigen dat dit klopt?

Vraag 6

Zijn de gedwongen verhuizingen en vernietiging van natuur met internationaal belang meegewogen in de risicoanalyse? Zo ja, op welke manier precies, hoe kwalificeerde u dit risico en hoe is dit meegewogen in de beoordeling? Zo nee, waarom niet?

Vraag 7

Welke internationale gevolgen en lange termijngevolgen voor mensen en natuur zijn in kaart gebracht bij de risicoanalyse?

Vraag 8

Onderschrijft u het internationale belang van de wetlands? Zo ja, wat is het internationale belang volgens u? Zo nee, waarom niet en hoe kan het dan dat natuurorganisaties, zoals de Vogelbescherming, vinden dat de wetlands wel van internationaal belang zijn?

Vraag 9

Erkent u dat er reeds onherstelbare vernietiging van een ecosysteem van internationaal belang heeft plaatsgevonden? Zo nee, hoe zit het dan met de schade die nu – ter voorbereiding op de landaanwinning – is toegebracht aan mangroven en zeer ernstig is met langdurige ecologische gevolgen, aangezien de gekapte mangroven decennia oud zijn, en mangrovebossen wereldwijd tot de meest bedreigde ecosystemen horen?

Vraag 10

Vormen de gedwongen verhuizingen en de vernietiging van natuur van internationaal belang die reeds hebben plaatsgevonden ten behoeve van dit project, aanleiding voor u om de ekv niet te verstrekken? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 11

Kunt u uitsluiten dat bij dit project nog meer mensen hun huis en inkomen verliezen en dat er een wetland van internationaal belang verder zal worden vernietigd? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 12

Op welke manier gaat u bij het verstrekken van deze ekv nog gehoor geven aan de motie Alkaya en Van Raan³, nu onaanvaardbare risico's zich al gematerialiseerd hebben?

Vraag 13

Bent u van mening dat gedwongen verhuizingen onomkeerbare gevolgen hebben die op de lange termijn voelbaar zijn mensenrechtenschendingen zijn? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 14

Bent u van mening dat risico's dat de bewoners van het gebied hun thuis en inkomen verliezen en dat een wetland van internationaal belang wordt vernietigd aanvaardbaar zijn? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

² <https://www.bothends.org/nl/Actueel/Nieuws/Organisaties-vragen-Nederlandse-overheid-om-verwoestende-landaanwinning-in-Manila-Bay-niet-te-steunen/>

³ Motie van de leden Alkaya en Van Raan over geen exportkredietverzekeringen bij risico's op mensenrechtenschendingen of milieuschade; Kamerstuk 26 485, nr. 267.

Vraag 15

Herinnert u zich de vele eerdere vragen van de Partij voor de Dieren over omstreden exportkredietverzekeringen, waaronder de vragen van 24 juni 2021 over het omstreden gasproject in Mozambique? Welke lessen heeft u hieruit getrokken?

Vraag 16

Bent u van mening dat u genoeg doet om te voorkomen dat er met Nederlands belastinggeld omstreden projecten in het buitenland worden ondersteund? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 17

Voldoet de ekv voor de aanleg van de luchthaven in Manila Bay aan de voorwaarden voor groene transacties zoals vermeld in de in 2020 geïntroduceerde Groenlijst⁴ (die onderdeel uitmaakte van de vergroeningsagenda voor ekv)? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 18

Is de door u in 2020 geïntroduceerde Meetmethodiek Fossiel⁵ toegepast? Zo ja, hoe is de aanvraag geclassificeerd? Zo nee, waarom niet en bent u bereid om dit alsnog te laten doen?

Vraag 19

Bent u van mening dat deze ekv, voor de aanleg van een nieuwe luchthaven, een goede manier is om zo snel mogelijk zo veel mogelijk te doen om de uitstoot van broeikasgassen wereldwijd terug te dringen, overeenkomstig de beste beschikbare wetenschappelijke kennis (artikel 4.1 van het Klimaatakkoord van Parijs)? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 20

Op welke manier is deze ekv voor een nieuw aan te leggen luchthaven in de Filipijnen, die meer uitstoot en minder bescherming tegen natuurgeweld tot gevolg heeft, te verenigen met de verplichtingen, voortkomende uit het Klimaatakkoord van Parijs, die ontwikkelde landen hebben ter ondersteuning van ontwikkelingslanden bij zowel klimaatmitigatie als -adaptatie?

Vraag 21

Bent u van mening dat het verstrekken van een ekv voor de aanleg van een vliegveld waarbij mensenrechten worden geschonden en natuur van internationaal belang wordt vernietigd, past bij Nederland als lid van de kopgroep *Export Finance for Future* (E3F), een coalitie van landen die de ambitie heeft om de klimaatdoelen beter in de ekv te integreren? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 22

Kunt u bevestigen dat u niet verplicht bent om deze ekv te verstrekken en dat u dus kunt voorkomen dat er meer mensenrechtenschendingen plaatsvinden en natuur wordt vernietigd van internationaal belang? Kunt u deze vraag beantwoorden met ja of nee, gevolgd door een toelichting?

Vraag 23

Herinnert u zich uw mededeling van 30 juni 2021 naar aanleiding van onze schriftelijke vragen van 24 juni 2021 dat het niet mogelijk is deze binnen de gestelde termijn te beantwoorden, omdat het verzamelen van informatie voor de beantwoording meer tijd vergt?⁶ Hoe komt het dat de informatie over exportkredietverzekeringen niet (tijdig) beschikbaar is binnen de rijksoverheid, terwijl er toch jaarlijks € 10 miljard aan belastinggeld voor wordt gereserveerd? Wanneer kan de Kamer de antwoorden op deze vragen verwachten?

⁴ Groenlijst voor de exportkredietverzekering, Kamerstuk 35 570-IX, nr. 42.

⁵ Bijlage van Kamerstuk 26 485, nr. 372.

⁶ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2020–2021, nr. 3379

Vraag 24

Waarom wordt er al jaren € 10 miljard begroot voor exportkredietverzekeringen, terwijl dit plafond nooit bereikt wordt? Waar gaat het restant naartoe en waar kan de Kamer precies in de begrotingsstukken terugvinden wat de alternatieve bestemming is geworden? Waarom wordt het plafond niet naar beneden bijgesteld?